

Binnen de IJssel-Vechtdelta werken zes overheidspartners samen met burgers en ondernemers aan een waterveilige en klimaat-bestendige toekomst. De provincie Overijssel, Waterschap Drents Overijsselse Delta, Veiligheidsregio IJsselland en de gemeenten Zwolle, Kampen en Zwartewaterland zien dit als een gezamenlijke opgave. De investeringen in waterveiligheid en klimaat-bestendigheid bieden kansen om de regio nog aantrekkelijker te maken voor wonen, werken, natuur en recreatie.

Nieuwsbrief juli 2017

Inhoud

*"Versterken
waterbewustzijn
inwoners is
uitdaging"*

IJssel-Vechtdelta tijd ver vooruit!

Internationaal congres 'Water Connects' tijdens Hanzedagen

Bijna 40 partijen in climate campus

Rivierboulevard Hasselt: mooi waterrobuust

Extra aandacht voor vitale en kwetsbare functies

Adviseurs van de toekomst

Expeditie Wildernis IJssel-Vechtdelta groot succes

Weezenlanden klimaatbestendig

IJssel-Vechtdelta in het nieuws

[Aan- of afmelden voor deze nieuwsbrief?](#)

Monique Esselbrugge, ambtelijk opdrachtgever van het programma IJssel-Vechtdelta, lid Stuurgroep IJssel-Vechtdelta

Esselbrugge pleit ervoor dat er meer aandacht komt voor het waterbewustzijn van de bevolking

Interview Monique Esselbrugge

IJssel-Vechtdelta tijd ver vooruit!

"Het programma IJssel-Vechtdelta is al jaren zijn tijd ver vooruit: vanaf de start medio 2011 is het een proeftuin voor waterveiligheid en klimaat. Inmiddels staan deze onderwerpen in heel Nederland hoog op de agenda." Die conclusie trekt Monique Esselbrugge, als ambtelijk opdrachtgever van het programma IJssel-Vechtdelta lid van de Stuurgroep IJssel-Vechtdelta.

"Al die jaren is het programma een voorbeeld voor anderen in Nederland. In 2015 zelfs op het hoofdpodium van het Nationale Deltacongres met een pitch over de geluidswal Stadshagen die tevens de functie van noodwaterkering heeft gekregen. En in 2016 was er tijdens het Deltacongres een pitch met de IJssel-Vechtdelta als voorbeeld tijdens een parallelsessie over Vitale en Kwetsbare Functies."

Drive

Het mooie vind ik dat er zowel bestuurlijk als ambtelijk een enorme drive is om samen te werken op dit dossier. Niet alleen vanuit de overheden, maar ook samen met ondernemers, onderwijs- en onderzoeksinstellingen, bijvoorbeeld rondom het opzetten van een 'Climate Campus' in deze regio. Het is governance ten voeten uit; een waardevol platform dat blijft bestaan, ook al zouden extra middelen wegvallen", zegt Esselbrugge. "Inmiddels zijn in enkele jaren tijd ook tastbare resultaten geboekt. Ik noem de bouw van Kraanbolwerk en Weezenlanden in Zwolle en het Waterfront in Hasselt. Er is veel belangstelling voor deze projecten vanuit het land."

Bewustzijn inwoners

"Met het water- en klimaatbewustzijn van de partners zit het wel goed, maar de volgende uitdaging is het waterbewustzijn van de inwoners", vindt Monique Esselbrugge. "Het overgrote deel van de bevolking voelt zich veilig achter de dijken. Toch kan het écht een keer misgaan in deze regio die ingeklemd ligt tussen IJsselmeer, IJssel en Vecht. Ook de klimaatverandering zal hier als één van de eerste gebieden gevolgen hebben."

Koploper

Toch denkt Monique Esselbrugge dat het nooit 100 procent gaat lukken om de inwoners bewust te maken van de risico's en mogelijke gevolgen. "Het is niet realistisch dat iedereen maatregelen neemt. Daarom moeten we ook nadenken over evacuatie en het beperken van schade. Ook op dit vlak moeten wij koploper zijn in Nederland."

Klimaatlabel

"Persoonlijk hoop ik dat er een klimaatlabel gaat komen voor huizen," zegt Esselbrugge. "Dat label gaat verder dan het huidige energielabel. Het klimaatlabel geeft niet alleen informatie over het energiegebruik, maar ook CO2-uitstoot, waterrobustheid, risico op wateroverlast en overstroming. Dat zal de bewustwording en de bereidheid om te investeren in waterrobuust bouwen zeker vergroten."

Team Groningen won de Hanseatic City Challenge

Internationaal congres 'Water Connects' tijdens Hanzedagen

Op 16 juni a.s. werd het Hanzecongres 'Water Connects' gehouden, als onderdeel van de internationale Hanzedagen.

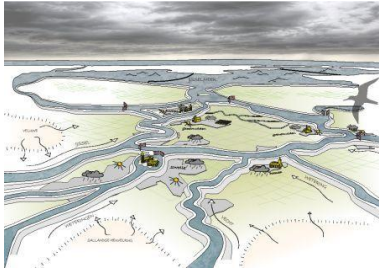
Om ook in de toekomst aantrekkelijk, leefbaar en economisch gezond te blijven, moeten Hanzesteden klimaatbestendig en waterrobuust zijn. Tijdens het congres werden hierover ervaringen gedeeld, innovatieve technologieën en producten gepresenteerd en nieuwe vormen van samenwerking besproken.

Onderdeel van het programma was de ondertekening van het Charter of Kampen: een initiatief van de gemeente Kampen en de provincie Overijssel. Zo'n dertig Hanzesteden uit acht landen tekende deze intentieverklaring om meer kennis en ervaring te delen op het gebied van waterveiligheid en klimaat.

Verder was er een competitie tussen studententeams uit Hanzesteden die een water- of klimaatuitdaging uit hun Hanzestad moesten oplossen: de Hanseatic City Challenge. Team Groningen won de challenge met een speciale absorberende muur die in binnensteden bij (stort)buien water kan vasthouden. Dit idee wordt de komende tijd in samenwerking met adviesbureau Tauw verder uitgewerkt naar een concreet proefproject (zie ook [het artikel](#) op de website van de Hanzehogeschool Groningen).

Ongeveer dertig Hanzesteden uit acht landen tekende het Charter of Kampen met de intentie om meer kennis en ervaring te delen op het gebied van waterveiligheid en klimaat. Op de foto van links naar rechts de burgemeester van Kampen, Bort Koelewijn, Ed Anker, wethouder van de gemeente Zwolle en Bert Boerman, gedeputeerde van Overijssel. De gemeente Kampen en de provincie Overijssel zijn initiatiefnemer van het Charter.

De IJssel-Vechtdelta is kwetsbaar voor klimaatverandering. De Climate Campus richt zich op het samen, slim inrichten van de delta. Dat vraagt om een nieuwe manier van kijken, denken en doen.

Bijna 40 partijen in climate campus

Maar liefst achtendertig partijen zeggen ja tegen de oprichting van een Climate Campus in Zwolle en de IJssel-Vechtdelta en zetten daarmee in op een stevig en innovatief antwoord op klimaatverandering. Onder hen gerenommeerde instellingen zoals KNMI en CBS Urban Data Center Zwolle, TU Delft ETD, en diverse adviesbureaus. Ook woningcorporaties, onderwijsinstellingen en het Kadaster doen mee.

In de intentieverklaring zeggen partijen toe om uiterlijk 1 december 2017 een gezamenlijk actieprogramma op te leveren. En daarmee stad en delta klimaatbestendig te maken nu de gevolgen van klimaatverandering overal in Nederland en de wereld voelbaarder worden. De ambitie is om uit te blinken in het toepassen van (nieuwe) kennis en technieken en een hechte samenwerking van overheid, inwoners, bedrijven en instellingen.

Daarnaast is er een economisch motief. Partijen zien mogelijkheden om met innovatie en implementatiekracht nieuwe business en banen te scheppen. Met de Climate Campus als innovatiewerkplaats willen zij excellent onderzoek aanjagen, kennis delen en bedrijvigheid ontwikkelen, en naast investeerders ook (jong) talent en start-ups aantrekken. Daarmee kan de Climate Campus een (inter)nationaal partner zijn voor de klimaatbestendige ontwikkeling van delta's.

De vertegenwoordigers van partijen die de oprichting van de Climate Campus ondersteunen, samen op de foto op het Lübeckplein in Zwolle

Rivierboulevard Hasselt: mooi waterrobuust

In het Ontwikkelperspectief van Nationaal landschap IJsseldelta zijn de kernen van de historische stadjes, waaronder Hasselt (maar ook Zwartsluis en Genemuiden) een belangrijk onderdeel. Alle kernen hebben een relatie met het Zwarte Water, dat zich door het gebied heen kronkelt, waarbij het contact met het water van plek tot plek verschilt. Het rivierfront vormt een prominente locatie in de binnenstad van Hasselt.

Hoe het was...

De aanleg van de Rivierboulevard combineert de opgave op het gebied van waterveiligheid met de ruimtelijke ontwikkeling. Herontwikkeling van deze locatie verhoogt de belevingswaarde. En verwijst naar en verbindt de eeuwenoude historische band van Hasselt met het water. De vriend die soms ook een vijand bleek te zijn.

Vorbereiding

Ter voorbereiding voor de uitvoering, is in 2015 gestart met een historisch onderzoek. Tijdens dit onderzoek zijn de fundamenteën van de Oude Veerpoort blootgelegd. Het college heeft onlangs besloten om deze fundamenteën in de omgeving van de Rivierboulevard weer zichtbaar te maken. Er wordt aansluiting gezocht bij verschillende andere historische elementen die worden teruggebracht bij de aanleg van de Rivierboulevard, zoals de reconstructie van de voormalige stadsmuren op enkele plaatsen aan de Kaai.

Sferbeeld hoe het gaat worden

Werkzaamheden

De werkzaamheden bestaan uit de aanleg van de steiger, meerpalen en loopbruggen. Daarnaast worden muren gemetseld, terugslagkleppen in de riolering aangebracht, de bestrating vernieuwd en verlichting geplaatst. Het is de bedoeling om in het najaar de oude Veerpoort weer zichtbaar te maken in de omgeving.

Opening

De opening van de vernieuwde Rivierboulevard staat gepland op 14 juli a.s. zodat de boulevard tijdens het evenement Hasselt (van donderdag 27 t/m zondag 30 juli 2017) als visitekaartje van Hasselt kan worden gepresenteerd.

Extra hoge muren beschermen de boulevard bij hoogwater

Extra aandacht voor vitale en kwetsbare functies

In het (concept) Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie 2017 staat dat we op nationaal niveau onvoldoende vaart maken met klimaatadaptatie en de bescherming van Vitale en Kwetsbare Functies (VenK). Er is een goede start gemaakt, maar er zijn te weinig prikkels die zorgen dat ruimtelijke adaptatie vanaf 2020 onlosmakelijk onderdeel is van beleid en uitvoering.

In de IJssel-Vechtdelta (IJVD) is de afgelopen twee jaar met de beheerders ingezet op het opdoen van concrete ervaringen en een verbetering van de bewustwording. Met als doel: het ontwikkelen van instrumenten en beleid om de regio minder kwetsbaar te maken voor een overstroming. Dit heeft concrete resultaten én inzichten opgeleverd. Regionale beheerders als Vitens, TenneT, Isala en ProRail

hebben inmiddels stappen gezet en actie ondernomen om hun bedrijfsmiddelen -nu of op termijn- waterrobuust en klimaatbestendig in te richten.

Maar we zijn er nog niet. Een versnelling is nodig. Dat betekent in de IJVD niet nog méér studeren en verdiepen: als regio gaan we aan de slag. Dit betekent: borgen via omgevingsvisies en (nauw) in pilots (blijven) samenwerken met het Rijk, regionale netwerkbeheerders en partners. En zorgen voor extra aandacht voor die plekken waar dreigingen minder acuut zijn.

Het is belangrijk dat de IJVD tot 2020 VenK proeftuin blijft voor de gehele provincie Overijssel, binnen de ontwikkeling van het Regionale Adaptatie Plan en nationale Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie. Dit betekent dat:

- er vanuit het programma IJVD een onderzoek komt naar het doorvertalen van het onderzoek 'keteneffecten VenK' van de regio IJVD naar de gehele provincie Overijssel;
- er vanuit het programma IJVD vóór het eind van 2019 in de omgevingsvisie van de provincie Overijssel een richtinggevende voorwaarde wordt opgenomen waarbij in nieuw- of verbouw van VenK-functies verzocht wordt een stresstest uit te voeren;
- VenK onderdeel wordt van het op te stellen Regionale Adaptatie Plan voor de provincie Overijssel;
- bij het betrekken, aanspreken en benaderen van beheerders en partners van de VenK, de opgave verbreedt; niet alleen het beperken van de gevolgen van overstromingen, maar ook de overige klimaateffecten;
- het programma IJVD doorgaat met het aanjagen en uitvoeren van een drietal VenK-pilots: Enexis, ProRail en RWZI's/afvalwaterketen.

De workshop 'ketensimulatie vitale en kwetsbare functies' stond onder leiding van Deltares

Vanaf 1 juli 2017 neemt Bert Neefjes (programma IJVD) de projectleiding over van Max Eijer. Bert zal richting geven aan de bovenstaande (ontwikkel)acties en invulling geven aan onderstaande strategie VenK voor de periode 2017-2020. Voor meer informatie: Bert Neefjes, projectleider Vitale en Kwetsbare Functies, programma IJssel-Vechtdelta (06-52401740).

Screenshot van 3D film 'overstromingsscenario en uitval van Vitale Functies in Zwolle' (Illustratie: Deltares)

Adviseurs van de toekomst

Tien klassen van scholen in Zwolle en Kampen hebben meegedaan aan het project 'Adviseurs van de toekomst'. Bij Adviseurs van de Toekomst werkt een klas aan een serieuze opdracht van een externe opdrachtgever die verbonden is aan een van de overheidspartners van IJssel-Vechtdelta. Iedere klas die meedoet, vormt een eigen adviesbureau en gaat op een projectmatige manier aan de slag. Zo brengen zij advies uit over vraagstukken als 'Wat kunnen bewoners uit de IJssel-Vechtdelta zelf doen om zich te beschermen tegen overstromingen?' en 'Hoe wordt onze stad klimaatbestendig?' Gedurende het traject zijn er verschillende contactmomenten tussen het adviesbureau en de opdrachtgever. Leerlingen doen onderzoek, verzamelen en verwerken informatie, vormen een eigen visie en mening, dragen oplossingen aan voor het vraagstuk, werken tijdens het proces aan verschillende competenties en presenteren uiteindelijk hun advies tijdens een gezamenlijk eindevenement. Zo verbindt Adviseurs van de Toekomst maatschappelijke vraagstukken uit de eigen omgeving met het lokale onderwijs. Greijdanus College uit Zwolle won met hun advies aan de gemeente Kampen waarin zij in beeld brachten wat bewoners en ondernemers van de Kampereilanden zelf kunnen doen als het gebied overstroomt. Hierin gaven zij aandacht aan twee scenario's: een dijkdoorbraak na een korte storm en een overstroming na een langdurige storm. Natuur- en Milieu Overijssel heeft het project georganiseerd.

Een breed samengestelde jury beoordeelde de plannen van de scholieren

Onderdeel van het programma was het met de verrekijker speuren naar vogels

Expeditie Wildernis IJssel-Vechtdelta groot succes

In het voorjaar zijn speciale expedities georganiseerd in de 'wildernis' van de IJssel-Vechtdelta voor basisscholen uit de gemeente Zwartewaterland. De kinderen van de groepen 5, 6, 7 of 8 waren te gast op het erf van boer Vos in Genemuiden. Na een bezoek aan de dieren op de boerderij hebben ze een struintocht gemaakt over de dijk en langs het water. Door middel van educatieve beleefopdrachten ontdekten de leerlingen de waterrijke delta. Daarmee krijgen ze kennis en inzicht in de verschillende aspecten van het water (de rivier) in relatie tot de mens, plant en dier. Naast de beleefopdrachten hebben de leerlingen vuur gemaakt en broodjes gebakken. De organisatie was in handen van Natuur- en Milieu Overijssel. Met Expeditie Wildernis IJssel-Vechtdelta willen we kinderen in contact brengen met de natuur en het water. We willen hen laten ervaren hoe belangrijk het is om rekening te houden met water. Leven in een delta betekent dat we onszelf, onze dieren en onze huizen moeten beschermen tegen eventuele overstromingen. De expeditie is mogelijk gemaakt door het programma IJssel-Vechtdelta.

Sfeerimpressie Weezenlanden

Weezenlanden klimaatbestendig

Op de locatie Weezenlanden worden volop nieuwe woningen gebouwd. Het gebied ligt ten zuidoosten van de Zwolse binnenstad en grenst direct aan de stadsgracht. De rand van het gebied is een onderdeel van de regionale waterkering. Redenen dus om dit gebied klimaatbestendig en waterveilig in te richten. Ook vormen beleefbaarheid van het water en ruimtelijke kwaliteit een uitgangspunt. De regionale kering wordt op 'deltahoogte' aangelegd. De hoogte wordt dan 2,60 m+NAP, net zo hoog als de Pannekoekendijk aan de meer westelijke stadsgracht. De woningen krijgen op deze plek een verhoogd vloerpeil en het achterliggende gebied wordt hierop aangesloten. Om de beleefbaarheid en de ruimtelijke kwaliteit te vergroten, is het plan om aan de waterkant van de dijk een wandelpad aan te leggen.

IJssel-Vechtdelta in het nieuws

Regelmatig komt de IJssel-Vechtdelta in het nieuws. Hieronder enkele publicaties die via internet beschikbaar zijn, waarin IJssel-Vechtdelta direct of indirect aan de orde komt.

- [Artikel](#) over het project 'Waterbewust Stadshagen' op de website van RTV OOST;
- [Artikel](#) over de winnaars van de Hanseatic City Challenge op de website van de Hanzehogeschool Groningen.
- [Publicatie](#) over het 'Charter of Kampen' op de website Koggecourant
- [Publicatie](#) op de website van NRIT over het succesvolle verloop van het Hanzecongres
- [Vlog](#) van gedeputeerde Bert Boerman over waterveiligheid in de IJssel(-Vecht)delta

Colofon

Deelnemende partners
verder met **ons water**

